

Izšla vsak četrtek
in velja s poštno
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 2.

V Mariboru, dne 12. januarija 1899.

Tečaj XXXIII.

Kaj hočemo?

V Mariboru, dne 10. januarija.

Nikdo ne more očitati štajarskim Slo-
vencem, da bi ne razumevali teženj in potreb
celega naroda slovenskega. Z ozirom na
priprosto ljudstvo moramo celo reči, da je
ni slovenske dežele, kjer bi imel ravno pri-
prosti narod toliko smisla za občeslovenski
program kakor na Štajarskem. To je dokazal
letos vstrajni boj štajarskih slovenskih občin
za slovensko nadsodišče in slovensko vse-
učilišče ter za enakopravnost slovenskega
jezika po vseh uradih. V tem oziru se niti
kranjska dežela ne more primerjati z nami.

Mi se veselimo tega lepega pojava v
našem političnem življenju. Kakor dosedaj,
bo naš list tudi zanaprej povspeševal napre-
dovanje naših vrlih štajarskih Slovencev v
razumevanju občeslovenskih zadev. Kajti naš
vzor ostane vedno in vedno združena Slo-
venija, a za ta vzor pripravljamo naše pri-
prosto ljudstvo ravno na ta način najvspeš-
nejše, ako mu vcepljamo smisel za skupne
težnje.

Toda dokler ne dobimo združene Slo-
venije, ostanemo Slovenci, ki živimo med
Spielfeldom in Zidanim mostom, še zmeraj
štajarski Slovenci. Kot štajarski Slovenci pa
imamo tudi svoj poseben program, ki sicer
ne nasprotuje občeslovenskemu programu, a
se nahajajo v njem zraven občeslovenskih
tudi nekatere točke, ki nam jih napovedujejo
naše krajevno različne razmere. Nam se
dozdeva, da se je naš spodnještajarsko-slo-
venski program dosedaj vse premalo upo-

števal. Povdarjali smo sicer vedno posamezne
želje in potrebe spodnještajarskih Slovencev,
a do splošnega gibanja, do odločnega koraka
še nismo prišli. Sedaj smo povdarjali jedno
točko glasneje, sedaj zopet drugo, a urejenega,
strogo določenega, programatičnega postop-
panja še nismo zapazili. To se mora pre-
drugačiti!

Najvažnejša točka našega programa mora
biti zahteva, ki je že znana med našim na-
rodom z besedami: »Proč od Gradca.«
V Gradcu je namreč sedež onih uradov, ki
imajo odločevati o usodi naših deželnih za-
dev, to so v prvi vrsti deželna vlada, de-
želni odbor, deželni šolski svet. Vsi ti uradi
so popolnoma nemški, čeprav bi morala
tretjina slovenskih prebivalcev imeti tudi v
njih tretjino zastopnikov. Razmer na Spod.
Štajarskem gospodje v Gradcu ne poznajo iz
lastne izkušnje, ampak le iz poročil spodnje-
štajarskih uradnikov in nemških listov. Mi
pa dobro vemo, kako naklonjeno je nam
Slovencem spodnještajarsko uradništvo in
nemško časnikaštvo. Zato se ne čudimo, ako
dežela za nas nima skrbi, katero bi morala
imeti. Slovenci smo ji le pastorki. Spodnje-
štajarski Slovenec ve le iz šole, da je Gradec
glavno mesto štajarske dežele, iz delovanja
omenjenih deželnih uradov tega ne more
izvedeti.

Vladajoči uradi štajarske dežele nas
Slovencev nočejo poznati. Vse službe, katere
ima oddajati dežela, so skoro izključno v
nemških rokah. Celo po Spodnjem Štajarskem
nam vsiljujejo nemške uradnike, na pr. v
Slatini. Za Štajarsko je ustanovljena posebna

kmetijska družba. Kaj stori družba za Slo-
vence? Skoro nič, ona nam je tuja. Korist
od nje imajo le Nemci. Kaj stori deželni
odbor za prometna sredstva med nami? De-
želni odbor tega sam ne ve, ne da bi mi
vedeli. Za izobrazbo Nemcev se ustanovljajo
vse različne šole. Za spodnještajarske nemške
ostanke in vsiljence vzdržuje se v Ptujju sedaj
celo popolna gimnazija. Za Slovence se ne
ustanovi nobena gimnazija, niti paralelk nam
v Ptujju ne dadó. Še več, celó paralelkam na
državnih gimnazijah v Celju in Mariboru so
stavili in še stavijo vse mogoče ovire. Mi
nimamo na Spodnjem Štajarskem nobenega
slovenskega učiteljskega, nobene meščanske
šole, nobene vinarske, nobene sadjarske,
nobene obrtne šole — mi Slovenci nimamo
od dežele ničesar dobrega, popolnoma ničesar.
Dežela nas pozna le kot davkoplačevalce!
Zato pa kličemo: »Proč od Gradca!« Slo-
venski Štajar se naj samostojno uredi, naj
se ustanovijo za nas posebni deželni upravni
oddelki s sedežem na Spodnjem Štajarskem,
ki bi naj skrbeli za naš gospodarstveni in
prosvetni napredek. To je glavna točka našega
programa, od katere ne smemo pustiti,
dokler se nam ne uresniči.

Ker pa bilo nemodro, molčati o drugih
naših zahtevah ter čakati z njimi, da se nam
izpolni prej najvažnejša, moramo povdarjati
tudi druge točke našega programa. Slovenski
značaj južnega Štajarja se mora strogo va-
rovati. Za prosvetni razvitek naj se posloveni
gimnazija v Ptujju in naj se skrbi, da postane
tudi c. kr. učiteljske v Mariboru kmalu slo-
venski zavod. Za gospodarsko izobraženje

Listek.

To in ono
ob novem letu 1899.

Za novo leto skovali so nam pratikarij
letos čudno spako: 1899. Devetindevetdeset,
prav nerodno se jezik zapleta; pa mora že
tako biti, da pride za 98 na vrsto 99. V
štetju let jo še precej pogode pratikarij, v
drugih rečeh pa se radi zmotijo, če se ne
zlažejo, kar je pa prepovedano reči. Vprašal
sem neko ženo, kako se bo pisalo novo
leto, pa se je znala modro ogniti onim štok-
ljastim 99 ter se kratko malo odrezala:
1900 manj eno. Ne vem, če je tako števi-
ljenje posnemanja vredno.

Kakšno pa bo to leto?

Če se more posneti iz premnogih voščil:
srečno in veselo. Več o njem pa še nisem
mogel izvedeti, ker sem tako pozno prejel
»Koledar« družbe sv. Mohorja. Pa tudi v
sosedni Kranjski, kjer že zdavna prebirajo
Mohorjeve knjige, ne vedó nič gtovega o
letu 1899.

Pomenkovala sva se s starim pošte-
njakom, z vojaško grčo iz leta 1866, o novem
letu, kako kaže in kako ne kaže. Modroval
je, da mu letnica prav nič ni všeč, ker sta

tisti dve šestki leta 1866 letos dol obrnjeni,
kar prè ni brez pomena. Pomiril sem ga, da
letos gotovo ne bo vojske, ker je ruski car
rekel, da je ne mara; priznal sem mu pa iz-
virnost njegove misli. Temu človeku osode-
polno 1866 leto sploh ne gre iz glave in rad
pripoveduje, kako je takrat pred Prusi —
brusil petè in hvali se s tremi spomini na
svoja vojaška leta: s kroglijno ščerbino nekje
tam za hrbitiščem skrito takó, da je niso
mogli zdravniki izvleči, potem z vojno sve-
tinjo za prebito vojsko, tretjega je pa šele
pretečeno leto dobil: jubilejno spominsko
svetinjo. Kajpada se mu obe medalji lepo
podasta na nedeljski suknji: nova na svitem
rdečem, zraven stare na obledelem črnornem
traku.

Ker govorimo o jubilejni svetinji, moramo
nehoté obrniti misli nazaj v staro leto. Sedaj
se šele more prosto in pravično govoriti o
preteklem letu, ko smo je že pokopali k
prejšnjim, ker vemo, da ne more več vstati,
da bi se maščevalo nad našim opravljanjem.

Če bi ne bilo za nas jubilejno leto ce-
sarjevo, bi sploh ne bilo vredno o njem
mного besed izgubljati. Mnogo nad nam je
prineslo, pa vse odneslo. Komur pa je vendar
kaj vrglo v naročje, mu je pa kaj drugega
vzelo. Avstrijskim narodom naklonilo je zlati
jubilej cesarja-očeta, pobralo pa jim deželno

mater v neizmerno žalost. Morda najmanj
na svetu žalujejo za l. 1898 Španjci, pač pa
vsled njega, ker jim je izmaknilo prelepo
Kubo, od koder so sebe in druge zalagali s
smodkami, katere bodo odslej kadili in pro-
dajali zmagoviti Američani. Z lahko vestjo
so ti novodobni roparji tudi Filipine, deželo
popra in drugih dišav, spravili v svoj nena-
sitljivo zevajoč žep, ne da bi resno mislili
na 20 milijonov dolarjev, kupnino za nje.

Kakor prejšnja leta, je tudi lani smrt
pridno kosila. Med njenimi žrtvami nahaja
se tudi — trolasi Bismark, ki je torej moral
umreti, predno so mu izpadli poslednji lasje.
Za nas Slované ne pomeni njegova smrt
niti izgube niti pridobitve, kajti knežji pre-
vžitkar je izgubil zadnja leta vso prejšnjo
veljavo, odkar se je s pipo v zobeh spre-
hajal pod košatimi hrasti saksonskega gozda,
preklinjajoč svet in njegovo nevhvaležnost.
Robantil je nad mladim nemškim cesarjem,
drugimi svojimi sovražniki in celo veliko-
nemške štajarske peteline je krcnil po prstih,
ko so ga bili prišli gledat in častit — svo-
jega boga. Pa si niso zapomnili! Turek roma
v Meko, kristjan v Jeruzalem ali Rim, naj-
bolj nemški Nemec pa v Friedrichsruhe na
Bismarkov grob. Najnovejša božja pot!?

Če sploh kdo, so naši Nemci lahko s
preteklim letom zadovoljni. Iz tistega lonca,

naj se posloveni vinarska in sadjarska šola v Mariboru, naj se ustanovijo po več krajih viničarske šole, naj se uvede kje med nami uzorna gospodarska šola, naj se ne čaka z gospodinjsko šolo in s tečajem za ročna dela. Nadalje pogrešamo podkovno šolo in različne obrtne šole.

S tem smo podali, rekli bi, okostje našega spodnještarskega programa. Držimo se tega programa ter ne odstopimo od njega niti za trohico. Kadar se nam uresniči ta program, storjen bo odločilen korak za naš vzor, za združeno Slovenijo.

Društveno življenje.

Sedaj je prišel zopet čas, ko se začne razvijati društveno življenje. Stari odbori odstopajo, novi se volijo, napovedujejo se predavanja, uprizarjajo se gledališke igre, prirejajo se veselice, skratka rečeno, društva se sedaj zopet vzbujajo in oživljajo. Prišel je pustni čas in v tem času je že taka navada, da se društveno življenje na novo omlaja.

Vesten časnikar mora imeti povsod svoje oko, da opazuje in presoja gibanje svojega naroda. Noben pojav mu ne sme uiti, kateri mu podaje ključ do novega spoznanja. Čim bolj zna prodirati njegov duh v globine narodnega življenja, tem lažje mu je pisati v korist in blagor svojega čitateljstva. Časnikar, ki ne pozna ljudstva, piše navadno le puhlice, ki se brez sledu izgube v drvenju in vrvenju vsakdanjega življenja.

Društva sama na sebi niso ne dobra, ne slaba. Pečat dobre ali slabe kakovosti pritisne jim vselaj še le namen, po katerem hrepenijo, katerega hočejo društveniki skupno doseči. Naša slovenska društva, koja ravno sedaj v pustu najrajši odpirajo vrata živahnemu življenju, imajo večinoma namen, da se v njih udje izobražujejo in se vnamajo za narodno mišljenje in delovanje. Njih postranski namen pa je navadno zabava.

Človek, kateri posvečuje svoje moči resnemu delu, potrebuje zabave. Prijateljsko razgovarjanje, veselo društvo mu zopet ojači opešane moči, ubrano petje in prijetna godba na novo napolni njegovo dušo z veseljem in navdušenjem do dela. Ni torej napačno, ampak prav je, da imajo naša društva tudi postranski namen, zabavati svoje društvenike. Samoumevno je, da imamo v mislih le pošteno zabavo, katera nikdar ne prekorači mej dostojnosti in npravnosti.

A nekaj je, česar ne moremo odobravati v našem slovenskem društvenem življenju.

v katerem se kuha politika, so skozi vse leto zajemali z veliko žlico. In teknilo jim je. Starejim in izkušenim poslancem, ki so delili mlajšim politično hrano, so ti kmalu zrastle čez glavo in tako se je usilil zaslepljenim Nemcem za »letnega vladarja« K. H. Wolf, mož zmešanih las in neukrotne predrznosti. Ta in njegova slavna petorica so hoteli pestovati državno zbornico, dokler ni posegel vmes in miru napravil neizogibni § 14. Ta preklicani kljukec bo vladal tudi celo letošnje leto, kakor se čuje.

Takšno je novoletno darilo naše vlade; priborili so je nam nemski prenapeteži, Ogrji se pa — smejejo.

Finančni minister se je pa še posebej velikodušno spomnil svojih davkoplačevalcev, ker terjaja za tekoče leto kar celih 36 milijonov več od lani za svoje potrebščine. Če minister vzame, pa tudi kaj obljubi. In tako nam je obljubil papirnate krone rožnate barve. Rožnata barva! Res nekaj lepega in prijetnega za oko v sedanjih revnih časih. Mi si pa ne želimo papirja, ker se še srebra nismo naveličali. Zadovoljni smo tudi z nikljem!

Vladi se zdi, da še ima kmet dovolj potrebnega drobiža, ker vsem drugim ministertvom se je zvišala letna svota, kmetijskemu se je pa — znižala. Zasmijal bi se človek, ko bi ne bilo tako — žalostno!

Naša društva le prerada pozabljajo, da je njih glavni namen izobraževanje in vnemanje društvnikov za narodno delo, a da je zabava le postranska reč. Marsikatera društva pa so celo zabredla tako daleč, da ne kažejo drugače svojega življenja, nego da sklicujejo svoje ude s starim vspeškom, kojega prvi del se glasi volitev odbora, drugi del pa ples. S takimi vspeški se vcepljajo našemu narodu le krivi pojmi o namenu narodnih društev in o narodnem delovanju sploh, s takimi društvenimi shodi se vzgaja naše ljudstvo le za razveseljevanje, a ne za napredek v resnem delu.

Taka društva so nazadnjaška v pravem pomenu besede. Za plesanje in rajanje skrbijo itak naši krčmarji v preobilni meri, v tem oziru ni treba imeti narodnim društvom nobene skrbi. Ona imajo višjo nalogo, višje zvanje. Poklicana so pomagati našemu narodu, da se v omiki in prosveti povspenja vedno višje in višje.

Mi nismo sovražniki narodnih društev, ampak njih odkritosrčni prijatelji. Mi poznamo njihov upliv na razvijanje našega ljudstva. In da bi bil njihov upliv dobrodejen in blagotvoren, ravno zato smo zapisali te besede. Glavna naloga narodnih društev je, da se v njih društveniki izobražujejo in vnamajo za naporno narodno delo. Zabava je le postranskega pomena. V tem smislu se naj v letošnjem pustu razvija društveno življenje!

Politični ogled.

Državni zbor je sklican na dan 17. jan. k novemu zasedanju. Ker je vlada s § 14. podaljšala carinsko in trgovinsko zvezo z Ogrsko ter si dovolila proračun do 31. marca l. 1899., se ji ni treba bati obstrukcije, s katero zopet pretijo nemški kričači. Slišati bo morala mnogo gorkih besed, a nadalje se ji ne more od strani Nemcev pripetiti nič žalega. Večja je nevarnost, ki ji preti od jugoslovanskih poslancev. Ako vlada ne bo izpolnila njihovih zahtev ter še nadalje podpirala na jugu neumno germanizacijo, bodo Jugoslovani vladi obrnili hrbet.

Proti sedanjim šolskim postavam. Krščansko-socialni poslanec in deželni odbornik nižjeavstrijski L. Steiner je predložil deželnemu zboru prošnjo 750 občin in 23.000 posestnikov, v kateri zahtevajo spremembo sedanjih šolskih postav. Vpelja se naj za kmetijske občine sedemletna šolska dolžnost, kjer so otroci zelo oddaljeni od šole, naj se

uvede podaljšani poldnevni pouk, v vseh šolah naj se rabijo jednovite šolske knjige, šiba se naj zopet uvede ter rabi po pameti, ustanovijo se naj kmetijske nadaljevalne šole, ki se naj obiskujejo po nedeljah in zimski, pomnožijo se naj gospodarske šole in uzorna gospodarstva. Ne dvomimo, da se tudi slovenski stariši vjemajo s predlaganimi spremembami.

Deželni šolski zalog na Goriškem. Vsaka kronovina ima svoj deželni zalog, iz katerega se plačujejo učitelji in druge stvarne potrebščine za ljudsko šolstvo. Le Goriška še ni imela dosedaj takega zaloga. Občine same so morale plačevati učitelja in šolo. Marsikatera občina pa vsled revščine niso mogle zmagovati visokih stroškov, svojim šolskim razmeram in še bolj učiteljem na škodo. Vsled tega je predložila letos vlada v deželnem zboru ustanovitev deželnega šolskega zaloga, s katerim bi se pokrivala šolske potrebščine in h kojemu bi prispevale vse občine po svoji davčni zmoglosti. Toda Italijani so se uprli temu predlogu, ker bi vsled večje premožnosti morale italijanske občine več prispevati. Zastopnik goriškega mesta, grof Coronini, je odložil svoj mandat, a drugi italijanski poslanci niso prišli več k drugi seji. Kako bo se stvar končala, se ne ve.

Rusija o Avstriji. Ruski časniki so se začeli v poslednjem času bolj pogosto baviti z avstrijskimi notranjimi razmerami. Pravijo, da je hudih zmešnjav kriva dosežanja nespametna politika avstrijskih vlad. Njih naloga bi morala biti, z načelom enakopravnosti združiti vse avstrijske narode za gospodarski in prosvetni razvitek Avstrije, ne pa narode ločiti z nedoumnim povspenjanjem nemških teženj. Ruski časniki tudi svarijo Avstrijo, da se naj ne naslanja preveč na Nemčijo, kajti Nemčija ni odkritosrčna v svojem prijateljstvu in išče le sebičnih koristi. Iz vseh ruskih glasil odseva iskreno prijateljstvo do Avstrije in njenega vladarja.

Prince Jurij grški, ženin. V dvorskih krogih petrograjskih se zatrjuje, da bode kmalu poroka princa Jurija grškega, sedanjega vladarja na Kreti z veliko kneginjo rusko, Olgo Aleksandrovo, sestro sedanjega ruskega carja. Ta ženitev da je obljubljena še po carju Aleksandru III. takrat, ko je princ Jurij grški otel življenje sedanjemu carju Nikolaju, ki je o priliki svojega potovanja po Aziji bil v Tokiu na Japonskem napaden in ranjen po nekem zagrizenem Japoncu. V znak hvaležnosti mu je pokojni car obljubil roko mlajše hčere. Ta carjeva obljuba se bode izvršila, ko velika kneginja dovrši svoje 20 leto, in to bode prihodnje leto.

Naš kmetiški narod ima trdo kožo, čaka in čaka in trpi do skrajne meje, saj je vaje tega; pa vsaka sila do vremena. V tem letu se bodo vršile imenitne spremembe in upamo, da novi čas bo našel tudi trdih neizproslih poslancev, ki bodo izposlovali ne samo uradnikom in drugim stanovom povišanje plač, ampak tudi kmetu vsaj toliko zraka, da bo dihal, ker že je v največji nevarnosti, da se zaduši in zamre.

V tej nadi nam bodi pozdravljeno novo leto 1899!

Slika iz življenja.

(Spisal A. Ivanov.)

Vsak je pravil, da še ni videl stati lepšega para pred altarjem nego sta bila Pernatova Anica in Smolnikov Tone. In res, Anica s svojimi temnimi, a žarkimi očmi, z belimi, polnimi zobmi, z majhnimi jamicami na lahno zarudelih licih in z nedolžnim veseljem, razlitem po celim obrazu . . . ne, s tem se ni moglo ponašati vsako dekle. Tone pa raven kakor jelka, zdrav kakor jedro in odločen, a vendar ljubeznjiv v svojem govorjenju in dejanju, . . . kaj čuda, da so se ljudje sami veselili, ko sta se zvezali te dve duši pred altarjem za celo življenje.

To je bila ljubezen v novem zakonu!

Anica se je veselila svojega Toneta, a on se ni mogel nagledati svoje mlade in lepe žene. Kako otroče sta govorila med seboj, kadar sta se utrgala trudapolnemu delu, kako nežno-ljubeznjivo sta se znala zabavati. Dva golobčka!

Toda prišla je ona nesrečna nedelja, ki jima je pomešala prvi pelin v sladko življenje. Že opoldne je rekel Tone Anici, da bo danes šel k svojim starišem na dom. Tone se je priženil z velikim bogastvom na Aničin dom. Moral se je nekaj pogovoriti s svojimi stariši. V gospodarstvu pridejo za mladega moža skrbi, o katerih se je treba večkrat posvetovati z dobrimi, izkušenimi stariši. Hvala Bogu, Tone še jih je imel.

Prišel je čas, da bi se Tone odpravil na dom svojih starišev.

«Anica, sedaj grem! Zadnji čas je,» rekel je Tone.

«Počakaj, malo še ostani!»

«Saj pridem kmalu nazaj. Kmalu bom zopet pri tebi, Anica.»

«Tone, meni bo dolgčas! Opusti, sploh ne hodi danes!»

«Saj veš, moram iti!»

«Tone, ti me nimaš zelo rad. Rajši hodiš k starišem, nego bi ostal pri meni, kadar imava čas, da bi se kaj pogovorila. Tone, to ni lepo!»

Dopisi.

Dobova. (Dobova, kje si?) Da bi vedeli, g. urednik, kako vzvišen utis je povzročila v meni probujenost onih slovenskih občin, kojih imena sem bral v zadnjem »Gospodarju« pod nadpisom: zavedne občine. Da, to je vsekako važno znamenje za bodočnost, da preveva slov. občine odločno narodni duh, da razumeva naše ljudstvo položaj celokupnega naroda slovenskega. Lepa imena, a še lepša in pomenljiva je probujenost zavednih občin.

Pa še z druge strani me je zanimal važen članek. Prepričan sem bil da zavzema med zavednimi občinami častno mesto tudi sedem dobovskih občin. Bral sem toraj pazljivo: Za slovensko nadsodišče v Ljubljani so vložile pri c. kr. pravosodnem ministerstvu prošnjo sledeče občine . . . Toda, ali me vara oko? Dobove ni. Berem dalje: Na državni zbor so vložile v isti zadevi prošnje, občine . . . a Dobova je preskromna, da bi se pokazala pred svetom.

Pa saj je še vseučilišče na vrsti, si mislim, za to se mora gotovo oglasiti Dobova, saj pošilja vendar vsako leto na debudne mladence v gimnazijske šole. A katere občine spet ni med onimi, ki so vložile prošnjo za ustanovo vseučilišča v Ljubljani? Da, Dobova ni zavedna! Dirnilo me je nekaj neprijetnega.

A še nisem omenil prošenj za poštne napise in pečate, za slovenske napise na železničnih postajah, za enakopravnost slovenskega jezika po vseh uradih. Gotovo je tu storila Dobova svojo narodno dolžnost, a spet mi je splaval up po vodi. Dobove ni, pa je ni. Dobova, Dobova, kje si?

Izpod Pohorja. Stara hrvatska prislovica pravi: »Komu je sv. Petar kum, lahko mu je u nebo doći (priti)«. Našemu staremu prijatelju Simoniču ni sicer kumoval Bog ve kak mogotec tega sveta, toda on ima imenitnega strica, in to je tudi nekaj; s priporočilom tega strica, ki prè ima velevažno besedo v deželnem odboru, upa naš dični german že dve leti, da dobi mastno službico reprezentanta na Slatini. Imenovano službo mora, kaj pa da, dobiti jedino le veliki Nemec. To pa za to, ker glasom zemljepisja leži rogaška Slatina sredi nemškega ljudstva, kar se mora velikemu številu jugoslovenskih gostov tudi dejanski po reprezentanci pokazati. Simoničevo germansko plemstvo, kakor je znano, sicer ne seže gor do Askera in Emble, a german je vendar le, pa še kakšen! Mi ga le pomilujemo, da njegovo upanje ostane toliko časa neizpolnjeno, zlasti

ker je pred dvema mesecema nezmotljivo prerokoval, da mu je s 1. januarjem 1899. služba podeljana, a sedaj glej! zopet nič. Pa naj še kdo poreče, da človeku ni na tem čelarnem svetu vsled samega upanja obupati.

Iz ptujskega okraja. (Zdravstvene zadeve.) Vsako leto se prikaže tu in tam, osobito v zimskem času, morilka otrok, davica. V tukajšnji občini sv. Bolfenka se je prikadla v hišo nekega posestnika še pred tremi tedni in pobrala nadobudno deklico, pridno šolarko. Potem je bolezen malce prenehala in strah vseh se je nekoliko polegel. A zdaj je nastopila na novo i zopet odnesla žrtve; pri eni hiši sta umrla dva otroka in tretji — 12letni fantek — leži v umiranju, pri drugi hiši ležite dve sestrici. Postava tirja ostro od občinskih uradov in šolskih vodstev, da takoj naznanijo okr. glavarstvu nastop kake kužne bolezni. Zakaj tirja to postava in kaznuje one, ki bi jo prezirali? Nedvomno zato, da se omeji in mogoče zabrani razširjanje takšne bolezni. Tudi tukaj se je takoj naznanil nastop bolezni. A okrajni zdravnik je prišel še le po smrti dotičnega otroka. Zdaj pa, ko je vnovič bolezen nastopila, in sta še dva otroka umrla in jih je še več v smrtni nevarnosti, zdaj pa (do 7. januarja) ga sploh ni. Zakaj je tedaj ta postava? Zakaj se morajo naznaniti slučajni kužnih bolezni? Zakaj imamo okrajnega zdravnika? Kdor ve, kaj je davica, kdor je že gledal bolečine in muke ubogih otrok, kdor je že slišal jok in tarnjanje obupnih starišev, stoječih pri svojih ljubljencih, ko bi jim iz srca radi pomagali, pa ne morejo, ta bo razumel našo žalost in nejevoljo. In mi nimamo v obližju nikjer zdravnika, najbližji je ravno ptujski. Poprej je še bil vsaj na Ptujski gori, zdaj smo pa popolno zapuščeni. Mi kličemo in tirjamo od zastopov občin, ki so v obližju Ptujke gore, da se nemudoma snidejo in pomenijo, kako bi zopet dobili tu-sem zdravnika, da v prvi vrsti določijo takšno svoto v podporo zdravnika, da bomo lahko upali, da se bo kak priden in postrežljiv zdravnik tu naselil. Le pomislite, da davica skoraj vsako leto nastopi in koliko drugih slučajev lahko nanagloma nastopi, zdravnika pa ni nikjer blizu! Prosimo in zahtevamo, da ne odlagate, da takoj potrebno ukrenete.

Iz Ljutomera. (Občinsko gospodarstvo.) Premoženje naše občine je v tako slabem stanju, da je treba štediti in štediti in na vsak krajcar gledati. Vkljub temu pa ima naša občina celo vrsto nepotrebnih izdatkov, zoper katere se zastopniki upirajo slovenski odborniki. Ne bomo govorili

o nemški šoli, ki stane vsako leto okoli 400 gld. iz občinske, oziroma hranilniške blagajnice, pač pa hočemo volilce opozoriti na zadevo občinskega zdravnika.

Pred nekterimi leti se je osnoval za občine ljutomerske in malonedeljske fare sanitetni distrikt (zdravniško okrožje) in takrat se je nastavil kot okrožni zdravnik gospod dr. Anton Mihalič. Ljutomerska občina pa ni hotela pristopiti temu okrožju, ampak je hotela imeti svojega lastnega občinskega zdravnika. Dasiravno je občinska blagajnica prazna, so mislili naši Nemci na leto kacic 800 gld. plačati za kakšnega »Nemca«, ki bi ga za zdravnika sem dobili. Nihče se ni oglašil. Na to so razpisali službo s 500 gld. in so jo dali g. dr. Vozelki. To mu je bila lepa podpora. Kaj mislite, kaj ima opraviti tak občinski zdravnik? On mora biti navzoč pri stavbarskih komisijah. Teh je v Ljutomeru na leto od 3—6. Potem ima ogledati mrličce. Teh je na leto v trgu 10—15 in za vse to delo 500 gld.!! To smo bogati, ki tako plačujemo.

Pozneje se je znižala ta plača na 300 gld. Ali opravila tudi ni bilo več, tako, da je bil gosp. župan v največji zadregi, ko ga je občinski odbornik vprašal, kaj je storil občinski zdravnik v preteklem letu za 300 gld. Vsi ti stroški bi se znižali na 50 do 60 gld., če trg pristopi okoliški sanitetni občini. Zato je slovenski odbornik v seji dne 7. januarja predlagal, naj se za naprej opusti občinski zdravnik in naj občina pristopi okoliški sanitetni občini. Toda nemška večina ni hotela vsprejeti odbornikovega predloga, naj se za naprej opusti občinski zdravnik in naj občina pristopi sanitetnemu okoliškemu okrožju. — Gospod dr. Mihalič je okrožni zdravnik, in namesto da bi njemu privoščili 50 borih goldinarčkov, jih prostovoljno drugemu dajo 300 gld. Nemška večina je glasovala proti temu predlogu in zopet bomo vsako leto plačevali po 250 gld.

Še eno. Na ljutomerskem lovu se zabava g. dr. Rožič. Vsak mu to veselje privošči. Pa več plačevati bi moral. Pred 5 leti je nemška večina podaljšala najemno pogodbo za staro najemnino 40 gld. Letos pa se je mož zbal slovenskih odbornikov in ko je prosil za podaljšanje najemne pogodbe, je prostovoljno obljubil 80 gld. Zakaj pa prej ne? Občina je torej v 5 letih 200 gld. na najemnini izgubila. Če bi bil šel lov na dražbo, bi se bil prodal za 100 gld. Tudi letos je v seji dne 7. januarja nemška večina sklenola, priporočati podaljšanje najemne pogodbe. Zakaj ne na dražbo? Kdor več plača, tisti naj lov ima. Občina krvavo po-

«Glej, kako govoriš danes, Anica?»
«Res je, nimaš me rad, ako me pustiš samo doma! Ostani pri meni!»
«Ne, odločil sem se, danes grem na vsak način!»

«Torej moje volje nočeš izpolniti?»
«Danes ne,» odgovori Tone, ter vzame klobuk in odide.

«Dobro, tudi jaz te potem nimam več rada,» bile so zadnje besede Aničine. In veseli izraz ji je izginil z obraza. Žalostno je začela gledati pred se, ko ji je odšel mož, in v temnih očeh so se zalesketale svetle solzice. Ah, užaljena ljubezen, prvokrat užaljena ljubezen!

Ko je bila sama, začela je kovati mlada ženica nasproti svojemu možu maščevalne nakane. Kadar bo prišel Tone domov, ne bo govorila z njim nekoliko časa niti besedice, nobene besedice. Če jo bode kaj vprašal, bo pa molčala. Naj čuti, da je užaljena. Hoče ga kaznovati! Da, da, mlade in lepe žene so rade svojeglavne! V zakonu pa ni pravega mesta za svojeglavnost.

Tone je prišel domov. Ko je vstopil v sobo, pozdravil je:

«Dober večer, Anica. Kaj si delala?»
Anica ni odgovorila besedice, ampak hitela je nekaj pospravljati po sobi. Pospravljanje ni bilo potrebno, a delo se najde povsod, kjer in kadar je človek hoče.

«Kaj ti je, Anica, da mi ne odgovoriš,» reče Tone ter stopi bliže. Anica pa je šla v drugo stran in zopet ni ničesar odgovorila. Te ženske!

Tone je bil sicer mlad, a pameten mož. Takoj je sprevidel, da se mu mlada ženka kuja, da se maščuje. In sklenil je, da jo ozdravi za vselej te bolezni.

Isti večer se ni besedica več izpregovorila med njima. Anica ni hotela, a tudi Tone ni hotel.

Napočil je drugi dan, ponedeljek. Imela sta vsak svoje delo in ogibala sta se jeden drugega, kolikor sta se mogla. Anica bi danes že rada govorila, zdel se ji je neizmerno dolg čas. Toda prva ona ne bode začela, on mora začeti, mislila si je in molčala je celi dan. Pa tudi Tone je molčal, hotel jo je ozdraviti njene svojeglavnosti.

Prišel je tretji dan. Anici so stopile vsak trenotek solze v oči. Škoda je bila za lepe oči. Nič ni bila več huda na Toneta, toda prva izpregovoriti, zdelo se ji je nemogoče. Tone bi se ji smejal. Zakaj ne začne on govoriti, saj bi mu danes takoj odgovorila. Tone pa je ostal rasen in tih.

Bilo je istega dne na večer. Tone še je bil zunaj pri delu. Anica pa je sedela v sobi ter si z roko podpirala krasno glavico. Pri srcu ji je bilo tako težko, neizrecno težko,

kakor še nikdar v življenju. Tako ne more več živeti z možem, katerega ljubi, ljubi z vsem svojim srcem. Solze, gorke solze so se ji udirale po mlademu obrazu. Tone vstopi v sobo, a ne zmeni se za Anico. To jo je še bolj zabolelo. Tedaj je zaihtela Anica na ves glas in skrila svoj obraz v obe roki. Sedaj je prišel za Toneta pravi čas. Stopil je k njej, prijel jo za obe roki ter jo vprašal:

«Anica, kaj ti je? Zakaj jokaš?»
Anica mu ni odgovorila besedice, pač pa se je oklenila njegovega vratu ter začela še glasneje ihteti ob njegovi strani . . .

Ko se je izjokala, bilo je med njima zopet vse poravnano. Jezik se jima je razvezal, in govorila sta toliko, kakor da bi se še danes prvokrat našla njih ljubeča srca.

Anica je bila za vselej ozdravljena svoje-glavnosti, sebi in Tonetu v veliko srečo ter veselje.

Smešničar.

Ne mara kruha. — Triletni Francek sedi pri mizi, na kateri se kadi skleda dobro zabeljenih štrukljev. Odrasli molijo, in tudi Francek ima ročici sklenjeni ter poslušajo molitev. Komaj domolijo do: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh . . .!« plane pokonci, razpne roke in zakriči: »Ne kruha! Ne kruha! Škruljev! Škruljev!»